

دعای روز اول ماه رمضان

دعای روز اول ماه رمضان، متضمن معارفی همچون قبولی **روزه** و **شب ندماری** و طلب بیداری از خواب بی‌خبران، و **بخشش گناهان** است.

فهرست مندرجات

- ۱- متن دعا و ترجمه آن
- ۲- اقسام روزه
 - ۲.۱- روزه عام
 - ۲.۲- روزه خلص
 - ۲.۳- روزه خلص الخاص
 - ۲.۴- روایت قابل توحه در این زمینه
- ۳- نکه داشتن فر و نگاه ایمان برای نزول ملائکه
- ۴- سخنی از میرزا جواد ملکی تبریزی
- ۵- ویژگی قائمین
- ۶- پرهیز از غفلت
- ۷- عناوین مرتبط
- ۸- پانویس
- ۹- منبع

متن دعا و ترجمه آن

اللهم اجعل صیامی فیهِ صیام الصائمین خداوندا! روزام را در این ماه روزه روزه داران قرار ده
و قیامی فیهِ قیام القائمین و شب زنده داریام را **شب زنده داری** شب زنده داران
و نبهنی فیهِ عن نومة الغافلین و بیدارم کن در آن از خواب بی‌خبران
و هب لی جرمی فیهِ یا الة العالمین و بخش گناهم را در آن ای **معبود جهانیان**
و اغف عنی یا عافیاً عن المجرمین. و از من درگنر، ای درگذرنده از گناهکاران.

اقسام روزه

اللهم اجعل صیامی فیهِ صیام الصائمین
خدایا **روزه** مرا روزه **صائمین** قرار بده؛ صائمین چه کسانی هستند؟
سه نوع روزه داریم؛ ۱- **روزه عام** ۲- **روزه خلص** ۳- **روزه خلص الخاص**

← روزه عام

همان روزهای است که عموم مردم می‌گیرند؛ نمی‌خورند و نمی‌آشامند، ولی متأسفانه به نامحرم هم نگاه می‌کند؛ گناه هم می‌کند؛ حجابش را هم مراعات نمی‌کند. بنابراین روزه عام روزه‌های هست که انسان تنها از اموری که روزه را باطل می‌کند خودداری می‌نماید.

← روزه خلص

روزهای است که روزهدار علاوه بر اینکه از خوردن و آشامیدن خودداری می‌کند اعضاء و جوارحش هم روزه دارد؛ چشمش را هم از **معصیت** می‌بندد؛ سحر که روزه می‌گیرد نیت می‌کند که خدایا من همه اعضاء و جوارح روزه است؛ گوشم غیبت نمی‌شنود، زبانم غیبت نمی‌کند، و... این روزه خلص است.
حدیث: عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عَثْمَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ع إِذَا صُمْتَ فَلْيَصُمْ سَمْعُكَ وَ بَصَرُكَ وَ شَعْرُكَ وَ جَانِكَ وَ عَدَدَ أَشْيَاءَ غَيْرَ هَذَا وَ قَالَ لَا يَكُونُ يَوْمٌ صَوْمِكَ كَيَوْمِ فَطْرِكَ

[۱۱] کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، ج ۷، ص ۴۳۶.

وقتی روزه می‌گیری باید گوش تو هم روزه باشد (از گناهان مربوط به گوش مثل گوش دادن به غیبت و...) جداً پرهیز کنید، چشمت هم باید روزه باشد، پوستت هم باید روزه باشد؛ موی سرت هم باید روزه داشته باشد؛ خانم‌ها باید حجابشان را رعایت کنند این نکته را باید توجه داشته باشیم که تعیین حدود حجاب بر عهده مرجع تقلید است نه رییس جمهور، رییس مجلس و یا هر مسئول دیگری، بانوان باید مرز حجاب خود را از مرجع تقلیدشان بپرسند مراجع تقلید اسلام‌شناس هستند و هر کسی نمی‌تواند خودش در مسایل دینی رای دهد.

← روزه خلص الخالص

این روزه، روزه‌ای هست که غیر از خدا هیچ چیز دیگری در دل روز دهنده نباشد؛

ای یک دل صد دل به دل یک دل کن

مهر نگران را ز دل خود پله کن

اگر در ماه رمضان همه کارها برای خدا باشد؛ روزه خلص الخالص تحقق می‌یابد و از این رو در دعا از خدا می‌خواهی اللَّهُمَّ اجْعَلْ صِيَامِي فِيهِ صِيَامَ الصَّائِمِينَ یعنی خداوند روزه مرا روزه خلص الخالص قرار بده.

← روایات قابل توجه در این زمینه

در حدیثی گران قدر از پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله) نیز داریم که فرمودند: "إذا غلب الصائم افطر

[۱۲] ابی‌جمهور احسانی، محمد بن علی، عوالی اللئالی، ج ۱، ص ۲۶۳.

یعنی "هرگاه روزه دار غیبت کند روز هاش را خورده است".

و در حدیث دیگری می‌فرمایند: "من اغتلب امرء مسلماً بطل صومه ونقض وضوؤه"

[۱۳] صدوق، محمد بن علی، من لا یحضره الفقیه، ج ۴، ص ۱۵.

یعنی "هر که غیبت مسلمانی را نماید روزه و وضویش باطل می‌گردد. که از این دو حدیث گران بها در می‌یابیم که روزه فقط با گرسنگی و تشنگی کشیدن محقق نمی‌گردد و غیر از موارد ذکر شده در رساله علیه که باعث ابطال روزه می‌گردد، عوامل دیگری چون غیبت نیز روزه فرد مسلمان را باطل می‌نماید و از این رو روزه واقعی روزه‌ای است که باید در آن تمام اعضا و جوارح انسان روزه دار باشد. به طوری که فرد روزه دار باید از تمام اعمال قبیح چون (غیبت، فحش و ناسزا، خشم و غضب، نگاه به نامحرم و...) دوری نماید. چنانچه امام صادق علیه السلام نیز در حدیثی چنین می‌فرماید که: "پدرم فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و آله از زنی روزه دار شنید که به کنیزش فحش می‌داد پس دستور داد طعامی حاضر نمودند و به آن زن فرمود: بخور، پاسخ داد: ای رسول خدا! من روز هام، آنگاه پیامبر صلی الله علیه و آله فرمودند: 'یف تکونین صائمه وقد سببت جاریتک؟ ان الصوم لیس من الطعام و الشراب و انما جعل الله ذلک حجایا عن سواهما من الفواحش من الفعل و القول یفطر الصائم ما اقل الصوم و اکثر الجوع"

[۱۴] کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، ج ۷، ص ۴۳۷.

یعنی "تو چه روزه داری که به کنیزت فحش دادی؟ به راستی که روزه، خودداری از خوردن و آشامیدن نمی‌باشد، فقط و فقط خداوند آن را (روزه را) به عنوان مانعی از سایر

زشتی‌های گفتاری قرار داده است، زشتی‌هایی که روزه روزه دار را می‌شکند (باطل می‌کند) چقدر روزه داران (حقیقی) اندک و گرسنگان فراوانند"

روزه صحیح و کاملی که خدا برای کامل نمودن روز دهنده مقرر فرموده، قطعاً شامل خودداری اعضای بدن از گناه می‌باشد، و روزه کامل‌تر این است که علاوه بر آن، قلب را از یاد غیر خدا باز داشته و از هر چه غیر اوست روزه بگیرد.

نگه داشتن فرونگاه ایمان برای نزول ملائکه

باید دل‌های خود را برای خدا خالی کنیم، ملائکه شب احیاء فرود می‌آیند، ولی فرونگاه دلمان را پیدا نمی‌کنند؛ تعلقت به مال، زن، بچه و دنیا جایی برای نزول ملائکه باقی نگذاشته است دل اگر خالی باشد آن وقت «تنزل الملائکه و الروح»

[۱۵] قر/سوره ۹۷، آیه ۴.

تحقق می‌یابد و اگر این گونه نباشد ملائکه در شب احیاء بر دل شما فرود نمی‌آیند؛ در ماه رمضان کاری بکنیم که جا برای نزول ملائکه داشته باشیم.

سخنی از میرزا جواد ملکی تبریزی

در روایت آمده است: «غیبت، دروغ، نگاه (حرام) پدید بی، دشنام دادن و ظلم - کم باشد یا زیاد -، باعث باطل شدن روزه می‌شود، و روزه، فقط خودداری از خوردنی و آشامیدنی نیست، هنگام روزه گوش، چشم، زبان و ... باید روزه بگیرند. دست و پاپت را نگهدار و بسیار سکوت کن مگر از خیر. و با نوکرت رفیق و مدارا نما. از جدال و آزار رساندن به نوکر خودداری کن و وقار روزه را داشته باش و وقتی روزه‌ای با زمانی که روزه نیستی باید با هم فرق داشته باشی.» رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: «آسنان تر بین چیزی که خداوند در روزه بر روز دهنده واجب نموده، خودداری از خوردنی و آشامیدنی است.» فقها به صحت روزه بعضی از آن‌ها فتوا داده‌اند. جمع بین روایت بالا با روایتی که از رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم وارد شده و سخن فقها در این است که بگوییم، منظور از صحت در احادیث فوق این است که «چنین روزه‌ای مورد قبول خداوند است» و منظور از صحت در کلام فقها این است که «چنین روزه‌ای قضای آن را ساقط می‌کند».

خلاصه این که روزه صحیح و کاملی که خدا برای کامل نمودن روز دهنده مقرر فرموده، قطعاً شامل خودداری اعضای بدن از گناه می‌باشد، و روزه کامل‌تر این است که علاوه بر آن، قلب را از یاد غیر خدا باز داشته و از هر چه غیر اوست روزه بگیرد. هنگامی که انسان ماهیت روزه، درجت و فلسفه تشریح آن را فهمید، ناچار باید از هر گناه و حرامی، به خاطر قبول روز هاش خودداری کند، و الا مسئول بوده و به خاطر اینکه اعضای بدنش روزه نگرفته‌اند، مجازات می‌شود، و ساقط شدن قضای روزه به این معنا نیست که انسان را در روز قیامت از مجازات نجات دهد.

[۱۶] ملکی تبریزی، میرزا جواد، ترجمه المراقبت، ص ۲۱۰

ویژگی قائمین

و قیامی فیهِ قیام القائمین

خدایا در ماه رمضان قیام مرا قیام قائمین قرار بده؛ یعنی شب که نماز شب می‌خوانم، قیام قیام قائمین باشد، قائمین آن‌هایی هستند که در نماز از خوف خدا گریه و زاری می‌کنند باید نماز، نمازی باشد که از روی عشق باشد؛ چرا که خروس هم نماز شب می‌خواند، ولی عشق ندارد لذا شاعر گفته:

«قیام ما را قیام قائمین قرار بده»؛ یعنی نماز مرا نماز عاشقانه قرار بده؛ برای نماز شب از خواب باید بپریم نه اینکه ساعت کوک کنیم تا بیدار شویم. بعد دیگری که از این قسمت از دعا برداشت می‌شود این است که؛ در اینجا منظور از قیام شاید اقامه نماز و یا به عبارت دیگر هر نوع برخاستی که امر خیری در آن باشد، همانند (بیداری در سحرهای ماه رمضان برای سحری خوردن و یا دعا و مناجات نمودن، افطار نمودن روزه، کمک نمودن به مستمندان و...) که همه این‌ها نوعی قیام می‌باشد، فقط مهم این است که هدف و قصد و نیت، رضای خداوند باشد یعنی اراده هر کاری را نمودیم فقط رضای خدا را در نظر بگیریم.

پرهیز از غفلت

و تَبَيَّنِي فِيهِ عَنْ نَوْمَةِ الْغَافِلِينَ

و در این روز اول ماه رمضان مرا از خواب غفلت بیدار بکن؛ این هم دعای خوبی است، گناه نکنیم هر لحظه ممکن است مرگ از راه برسد مثلاً فلان آقای فروشنده دارد آب توی شیر میریزد، یک مرتبه سگته می‌کند، مرگ که خبر نمی‌کند و این‌ها غفلت است.

امیر مؤمنان حضرت علی علیه‌السلام در نامه‌ای به یکی از صحابه خویش می‌نویسد: «فتدارک مابقی من عمرک ولا تقل غدا بعد غد فانما هلک من کان قبلک با قامتهم علی الامانی و التسویف حتی اقامهم امرالله بغته و هم غافلون فقلوا علی اعداؤهم الی قیورهم المظلمه الضبقة و قد اسلمهم الا و لا دوا الا هن»

[۱۸] کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، ج ۳، ص ۳۵۱.

یعنی "پس باقیمانده عمرت را دریاب و نگو فردا بعد از فردا (چنین خواهم نمود) همانا انسان‌های قبل از تو به خاطر آرزوها و به تأخیر انداختن‌ها هلاک شدند تا نگهان امر خداوند (یعنی مرگشان) فرا رسید و آن‌ها غافل بودند، پس بر روی چوب‌هایشان (تابوت‌هایشان) به سوی قبرهای تاریک و تنگ خود منتقل شدند و فرزندان و خویشاوندانشان آن‌ها را تسلیم (گور) نمودند" پس در اینجا در می‌یابیم که اکثر انسان‌ها در خواب غفلت به سر می‌برند، خوابی که انسان را از معبود و پروردگار خویش جدا می‌سازد، خوابی که چشمان انسان در آن باز است اما دل انسان و آفتابیت‌ها را نمی‌بیند. پس در این روز از خداوند می‌خواهیم که ما را از خواب غفلتی که انسان را به هلاکت و نابودی می‌کشاند بیدار نموده و نجات بخشد... روز‌های است که روز مدار علاوه بر اینکه از خوردن و آشامیدن خودداری می‌کند اعضا و جوارحش هم روزه دارد؛ چشمش را هم از معصیت می‌بندد؛ سحر که روزه می‌گیرد نیت می‌کند که خدایا من همه اعضا و جوارح روزه است؛ گوشم غیبت نمی‌شود، زبانم غیبت نمی‌کند، و ... این روزه خاص است.

وَ هَبْ لِي جُزْمِي فِيهِ يَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ وَ اغْفُ عَنِّي يَا عَافِيَا عَنِ الْمُجْرِمِينَ
خدایا در این ماه رمضان مرا ببخش ای خدایی که از گناهکاران می‌گذری

عناوین مرتبط

•• [دعای روز دوم رمضان](#) • [دعای روز سوم رمضان](#) • [دعای روز چهارم رمضان](#) • [دعای روز پنجم رمضان](#) • [دعای روز ششم رمضان](#) • [دعای روز هفتم رمضان](#) • [دعای روز نهم رمضان](#) • [دعای روز دهم رمضان](#) • [دعای روز یازدهم رمضان](#) • [دعای روز دوازدهم رمضان](#) • [دعای روز سیزدهم رمضان](#) • [دعای روز چهاردهم رمضان](#) • [دعای روز پانزدهم رمضان](#) • [دعای روز شانزدهم رمضان](#) • [دعای روز هفدهم رمضان](#) • [دعای روز هیجدهم رمضان](#) • [دعای روز نوزدهم رمضان](#) • [دعای روز بیستم رمضان](#) • [دعای روز بیست و یکم رمضان](#) • [دعای روز بیست و دوم رمضان](#) • [دعای روز بیست و سوم رمضان](#) • [دعای روز بیست و چهارم رمضان](#) • [دعای روز بیست و پنجم رمضان](#) • [دعای روز بیست و ششم رمضان](#) • [دعای روز بیست و هفتم رمضان](#) • [دعای روز بیست و هشتم رمضان](#) • [دعای روز سی ام رمضان](#) •

پاتویس

۱. [↑](#) کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، ج ۷، ص ۴۳۶.

۲. [↑](#) ابی‌جمهور حسانی، محمد بن علی، عوالی اللالی، ج ۱، ص ۲۶۳.

۳. [↑](#) صدوق، محمد بن علی، من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۱۵.

۴. [↑](#) کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، ج ۷، ص ۴۳۷.

۵. [↑](#) قدر/سوره ۹۷، آیه ۴.

۶. [↑](#) ملکی تبریزی، میرزا جواد، ترجمه‌المراقبت، ص ۲۱۰.

۷. [↑](#) گلستان سعدی.

۸. [↑](#) کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، ج ۳، ص ۳۵۱.

منبع

[بایگ‌گاه اطلاع‌رسانی تبیان](#)